

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

**ДАЙДЖЕСТ
УКРАЇНЬКОЇ ГЕЛЬСІНЬСЬКОЇ СПІЛКИ З ПРАВ ЛЮДИНИ (УГСПЛ)
ВИПУСК № 9(51), ПРОГРАМА USAID «ПРАВА ЛЮДИНИ В ДІЇ»**

Червень 2019

ЗМІСТ

Реалізовані в рамках Програми USAID заходи	2
Моніторинг, аналітика та адвокатування прав людини	2
Стратегічний судовий захист	3
Безоплатна правова допомога	4
Просування прав людини та навчання в сфері їх захисту	5
Головні новини в сфері прав людини	7

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

РЕАЛІЗОВАНІ В РАМКАХ ПРОГРАМИ ЗАХОДИ

МОНІТОРИНГ, АНАЛІТИКА ТА АДВОКАТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Адвокаційний візит до Словацької Республіки

Представники Програми USAID «Права людини в дії», що впроваджується Українською Гельсінською спілкою з прав людини, [відвідали](#) форум GLOBSEC 2019 у Братиславі, присвячений питанням захисту і безпеки, демократичним процесам та сталому розвитку. Візит мав за мету поширення інформації про порушення прав людини в контексті збройної агресії РФ проти України, окрема, привернути більше уваги до ситуації з політично мотивованими переслідуваннями українських громадян в окупованому Криму та Росії задля посилення їх захисту. *Детальну інформацію наведено [тут](#) та [тут](#).*

Пізніше наша експертка з адвокації надала [інтерв'ю](#) для висвітлення деяких питань, що розглядались під час форуму.

Інші новини УГСПЛ у цьому напрямку

- УГСПЛ приєдналась до [маршу](#), покликаного нагадати про в'язнів Кремля. [За останніми даними](#), щонайменше 115 громадян України (серед яких і захоплені моряки) переслідуються за політичними мотивами в Росії та окупованому Криму і щонайменше 129 утримуються на окупованому Донбасі як заручники та військовополонені.

- *Адвокаційна діяльність напередодні важливого [голосування](#) щодо повернення Росії до ПАРЄ і скасування санкцій*: 24 червня УГСПЛ спільно з партнерами [організували](#) сайд-івент “Кремлівське повернення як загроза для Ради Європи та європейської безпеки”¹ в рамках сесії ПАРЄ. Трохи раніше було опубліковано дотичне [звернення](#) українських правозахисних

¹ Відеозапис можна подивитись [тут](#).

Крім того, у своєму [інтерв'ю](#) експерт Програми розповів про майбутнє голосування в ПАРЄ, пояснивши його важливість для України в контексті опору агресії Кремля.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

організацій до комітету ПАРЕ із питань процедури, імунітетів та інституційних справ та національних делегацій країн-учасниць Ради Європи.

- УГСПЛ оприлюднила [звіт за 2018 рік](#).

СТРАТЕГІЧНИЙ СУДОВИЙ ЗАХИСТ

Метою програми USAID «Права людини в дії» в цьому напрямку є підтримка на національному і міжнародному рівнях стратегічних судових справ для захисту суспільних інтересів², а також їх широке висвітлення серед професійної спільноти та громадськості. Загальна кількість стратегічних справ, підтриманих Центром стратегічних справ (ЦСС) УГСПЛ в рамках програми, складає 251.

Прецедентне рішення щодо відшкодування збитків, завданих вибухами на військовому складі боєприпасів в Балаклі: одному з постраждалих збитки вже компенсовано

Взимку 2019 Програма досягла успіху, виборовши для позивача понад 172 тис. грн. відшкодування за пошкоджене/знищене майно і моральну шкоду, завдану в результаті згаданих вибухів. Наразі ми раді повідомити, що врешті-решт рішення суду було виконано – [посилання російською](#) та [українською](#).

Ще одна успішна справа Програми, що сприяє наближенню українського законодавства до міжнародних стандартів прав людини

Конституційний Суд України [визнав](#) неконституційною частину п'яту статті 176 Кримінального процесуального Кодексу України. На думку Суду, ця норма порушувала права осіб, які підозрюються у тероризмі та деяких інших схожих тяжких злочинах.

Інші новини УГСПЛ у цьому напрямку

- **Подання до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ)**
 - ✓ Подано заяву до щодо затримання, катування та примусової праці родини незаконними озброєними угрупованнями у Горлівці. Підставою затримання трьох членів сім'ї та застосування до них тортур була громадська позиція на підтримку України.
 - ✓ Надіслано заперечення на зауваження Урядів України та Росії у трьох справах, що стосуються осіб, які зникли безвісті під час участі у воєнних діях у 2014 році. На думку юристів, в Україні не забезпечено проведення ефективного розслідування та не надана підтримка потерпілим особам.

² Найпотужніший інструмент захисту прав людини; ведуться в інтересах громадянина чи групи громадян з метою досягнення системних змін в правовій сфері на благо суспільства та використовується з метою створення судової практики (прецедентів).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- ✓ Раніше УГСПЛ направила до ЄСПЛ заяву у порядку Правила 39 Регламенту Суду з вимогою щодо необхідності надання адекватної медичної допомоги заарештованому в Криму чоловіку через загрозу його життю. Суд зобов'язав державу-окупанта негайно [перемістити](#) важкохвору людину до лікарні. Однак РФ досі не виконала цю вимогу, тож юристи УГСПЛ повторно звернулись до ЄСПЛ.
- **Подання до Міжнародного кримінального суду (МКС)**
УГСПЛ [подала](#) (посилання англійською) до МКС заяву щодо злочинів, скоєних по відношенню до військовослужбовців Збройних сил України, що вважаються зниклими безвісти з осені 2014 року.
- **Декілька коментарів щодо справ проти РФ у міжнародних судах**
 - ✓ Виконавчий директор УГСПЛ дав [інтерв'ю](#) щодо перспектив справи «Україна проти РФ» в Міжнародному суді ООН.
 - ✓ [Коментарі](#) нашого юриста під час брифінгу, присвяченого ситуації з жертвами насильницьких зникнень в окупованому Криму та можливих шляхів протидії Кремлю в цьому контексті.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

[Мережа громадських приймалень УГСПЛ](#) продовжує надання безоплатної правової допомоги (в т.ч. у формі виїзних засідань у віддалених районах), проведення інформаційно-просвітницьких заходів в сфері прав людини, а також документування воєнних злочинів та порушень прав людини, пов'язаних з конфліктом. USAID в рамках програми «Права людини в дії» підтримує діяльність громадських приймалень (ГП) в м. Слов'янську, [Торецьку](#), [Маріуполі](#), Краматорську, [Покровську](#), [Сумах](#) та Дніпрі, які надають допомогу постраждалому від конфлікту населенню, Київську [об'єднану приймальню](#) з питань Криму та Донбасу, а також спеціалізовану приймальню з кримських справ у Херсоні.

Підвищення обізнаності громадян з питань захисту їх прав

- Маріупольська ГП [опублікувала](#) матеріал про державну цільову підтримку дітей, що зареєстровані як переселенці.
- Покровська приймальня [розповіла](#) про соціальну стипендію для ВПО та про те, як її отримати.
- Слов'янська приймальня провела [інформаційну сесію](#) в місцевому управлінні соціального захисту населення.
- Краматорська ГП – [про умови реєстрації](#) ВПО в центрі зайнятості.

Ще одна [публікація](#) від цієї ж приймальні, але вже про особливості отримання ВПО закордонного біометричного паспорта.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- [Стаття](#) від ГП у м. Суми до Всесвітнього дня біженців, якій відзначається 20 червня щорічно, починаючи з 2001 року.

Також сумська приймальня підготувала [рекомендації](#) на тему тимчасової зміни адреси голосування ВПО для участі у позачергових виборах до Верховної Ради України.

Свіжа інфографіка щодо результатів роботи приймалень

Програма розпочала регулярне звітування про результати правової допомоги – пропонуємо Вашій увазі інформацію за травень 2019 року із тематичним, регіональним та гендерним розподілом.

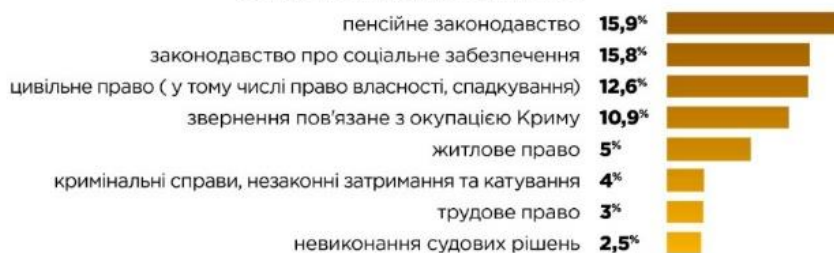

ТРАВЕНЬ 2019 РОКУ

Загальна кількість звернень за правовою допомогою • 300

ОСНОВНА ТЕМАТИКА ЗВЕРНЕНЬ:

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ПРОСУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА НАВЧАННЯ В СФЕРІ ЇХ ЗАХИСТУ

УГСПЛ продовжує організацію навчальних заходів з прав людини, а також бере участь в розробці комплексної національної політики в галузі освіти у сфері прав людини. Ця діяльність здійснюється в рамках Всеукраїнської освітньої програми «[Розуміємо права людини](#)» (РПЛ)³, яка в даний час є єдиною неформальною системою освіти, що має матеріальну базу для своєї діяльності – Освітній дім прав людини в Чернігові (ОДПЛ-Чернігів).

Завершено викладання четвертого модулю курсу «Стандарти прав людини у практиці адвокатів та суддів»

7-9 червня Програма [провела](#) четвертий очний семінар курсу, метою якого було опрацювати основні поняття за темою «Право на повагу до приватного і сімейного життя» та розширити знання учасників щодо прав, які гарантуються Європейською Конвенцією з прав людини та їх трактування ЄСПЛ. Окрему увагу було приділено роботі з навчальними кейсами, що стосуються порушень прав людини внаслідок збройного конфлікту в Україні.

Програма продовжує підвищувати кваліфікацію українських правників в «ігровій» формі

В рамках пілотування курсу з міжнародного гуманітарного права (МГП) Програма [провела](#) вже друге засідання муткорта для всіх сторін судового процесу – суддів, юристів та прокурорів Прокуратури АР Крим. 32 учасники взяли участь у симуляції судового засідання за тематикою злочинів, скоєних під час окупації Криму, та в кінці винесли вирок, який повністю відповідає нормам як українського законодавства, так й міжнародного права.

³ Заснована в 2007 році, програма спрямована на інкорпорування цінностей та принципів прав людини в систему формальної освіти, а також розвиток неформальної освіти прав людини, таким чином сприяючи культивуванню культури прав людини, зміцненню поваги до верховенства права в Україні, сприянню міжкультурному порозумінню та принципам мирного вирішення конфліктів. Наразі РПЛ нараховує понад 3 500 випускників зі всієї України.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ГОЛОВНІ НОВИНИ В СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Законопроект № 9438 прийнято в першому читанні, щоб в подальшому притягнути воєнних злочинців до відповідальності

6 червня Верховна Рада [підтримала](#) зазначений законопроект щодо приведення кримінального та кримінально-процесуального законодавства України у відповідність до положень міжнародного права. Законопроект передбачає криміналізацію в національному законодавстві таких основних злочинів, які переслідуються згідно норм міжнародного права, як геноцид, військова агресія, злочини проти людяності та воєнні злочини. Мета – забезпечення виконання міжнародних зобов'язань щодо боротьби з безкарністю під час збройного конфлікту.

Нагадаємо, що раніше Програма USAID підготувала [правовий аналіз](#) законопроекту № 9438.

Російська ФСБ провела нові обшуки та арешти в Криму

10 червня озброєні люди в масках почали обшуки в домівках кримських татар. Ця «операція» прийшла на наступний день після завершення слухань в Міжнародному суді ООН, де Росія намагається довести відсутність дискримінації кримських татар та етнічних українців в окупованому Криму. [Посилання](#).

Також 14 червня [відбулись](#) нові обшуки ([посилання російською](#))⁴.

ПАРЄ проголосувала за відновлення членства Росії

25 червня Парламентська асамблея Ради Європи [ухвалила](#) резолюцію, яка дозволяє РФ повернутись до участі в організації без обмеження права голосу, фактично знявши одну з найважливіших санкцій Європи проти Росії.

⁴ Щодо оперативних оновлень пропонуємо стежити за [Фейсбук-сторінкою](#) Кримської солідарності.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Цей дайджест було розроблено завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках програми «Права людини в дії», яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини. Зміст публікації не обов'язково відображає погляди USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

У світі, USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль каталізатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах.

Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, просимо Вас звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (+38 044) 521-57-53. Також пропонуємо завітати на наш вебсайт: <http://www.usaid.gov/ukraine>, або на сторінку у Фейсбук: <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>.

Програма USAID «Права людини в дії», контактна інформація:

Українська Гельсінська спілка з прав людини
вул. Фролівська, 3/34, Київ, Україна
тел.: +38 044 485 17 92, факс: +38 044 425 99 24
Електронна пошта: t.tsymbriivskyy@helsinki.org.ua
Веб-сайт: <http://helsinki.org.ua/>